

PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

EESTI KALANDUSE STRATEEGIA 2014 – 2020 ETTEVALMISTAV EKSPERTKOMISJON

PROTOKOLL

Tallinn

29. oktoober 2012 nr 7.2-24/9

Algus kell 13.00, lõpp kell 16.00

Juhatas: Ain Soome
Protokollis: Reili Kivilo

Võtsid osa: Ain Soome, Madis Reinup, Karel Lember, Ain Järvalt, Riina Kalda, Kalle Liebert, Urmas Pirk, Toomas Saat, Arne Taggo, Mart Undrest, Priit Saksing, Tiiu Kupp, Piret Ilves, Herki Tuus, Esta Tamm

Puudusid: Toomas Kevvai, Ahto Järvik, Kersti Kõiv, Maret Merisaar, Valdur Noormägi, Eedi Sepp, Ivar Sikk, Toomas Tamme, Endrik Tõnsberg, Hannes Ulmas, Jaanus Hämmal

Kutsutud: TTÜ Toiduainete Instituut – Toomas Paalme, Eesti Mereinstituut – Robert Aps, Toidu- ja Fermentatsioonitehnoloogia Arenduskeskus – Tiia Reede, Kalanduse Teabekeskus – Silver Sirp, Katrin Pärn; Maamajanduse Infokeskus – Jaak-Velori Sadul, Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet – Annika Teino, Põllumajandusministeerium – Merje Frey, Eve Külmallik, Olavi Petron, Liis Reinma, Kristi Ilves, Sirli Nellis, Sandra Suviste, Aile Otsa.

Päevakord

Teadus, haridus ja teadmussiirde SWOT analüüs

Sissejuhatus

Ain Soome selgitas sissejuhatuses koosoleku eesmärki, milleks on Kalanduse Strateegia 2014 – 2020 jaoks teadus, haridus ja teadmussiire koostatud SWOT analüüsi arutelu. Samuti märkis, et tegemist on viimase ekspertkomisjoni koosolekuga, peale mida hakatakse strateegiat kokku kirjutama. Ekspertkomisjoni liikmetel on õigus Eesti kalanduse strateegia eelnõu tekstiga eelnevalt tutvuda, millele eelneb koosoleku kokku kutsumine ning arutelu, mis jääb eeldatavasti järgmise aasta

algusesse. Seekordne arutelu on kavandatud järgmiselt, oleme omapoolt kokkupanud SWOT analüüsi, mis sisaldab alateemade SWOT analüüside koostamisel ära märgitud ning arutelus olnud teadus, haridus ja teadmussiirde märkusi. Kokkupanud analüüsi vaatame läbi punkt punktilt, millede osas ootame arutelu ning ettepanekuid loetelude täiendamiseks. Teadus- ja haridusministeeriumite esindaja teatas kirjalikult osalemisest mitte võimalikkusest koosolekul, kuid oma märkused saatis kirjalikult, mis kanti ette temaga haakuvates küsimustes.

Teadus, hariduse ja teadmussiirde SWOT analüüs

Tugevused:

1. Kalandusalaste uuringute jm TA tegevusteks on olemas koostöö Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituut (TÜEMI), Tallinna Tehnikaülikool, Toidu- ja Fermentatsioonitehnoloogia Arenduskeskus (TFTAK), Eesti Maaülikool (EMÜ), jt.
2. Pikaajalised kogemused kalavarude uuringul (TÜEMI, EMÜ);
3. Kalanduse tegevusgruppide toetamiseks on loodud Kalandusvõrgustiku üksus Maamajanduse Infokeskuse juurde;
4. Pikaajalise projekti raames on loodud Kalanduse Teabekeskus kaasaegse oskusteabe, koolituse ja nõuande tagamiseks kalandussektorile;
5. Tasemeõppe ja kutseõppe võimalused (EMÜ kalakasvatus, rakendushüdrobioloogia, TTÜ toiduainete tehnoloogia, TÜ bioloogia, EMARA, tulemas Järvamaa Kutsehariduskeskuses kalakasvatus);
6. Rahvusvaheline koostöö (ICES, EUROFISH, OECD, FAO, FARNET, EFARO, HELCOM, EIFAC jt);
7. Koostöö kalanduse TA organisatsioonide, administratsiooni ja sektori vahel.

Ettepanekud: EMI esindajate Robert Aps ja Toomas Saat ettepanekul lisati tugevustesse 7. punkt.

Nõrkused:

1. Rakendusuuringu ebapiisav seos sektori vajadustega (kalavarude-, sotsiaal-majanduslikud, püügivahendite selektiivsuse uuringud jms);
2. Rakendusteaduse tulemuste vähene elluviimine praktikas;
3. Puudulik kalanduslik koolitus (täiendõpe) (sh noorte ja hõimlaste kaasamine koolitustegevustesse, majandus- ja ettevõtlusalased koolitused jms, sadam, turism, koordineerimatus);
4. Kalavarude hindamise protsessis vähene sektori kaasatus;
5. Puudulik kalandusalane kutseõpe on toonud kaasa probleeme kompetentse tööjõu leidmisega (vesiviljelus, traalpüük, töötlemine);
6. Alustatud tegevuste projektipõhisus ei taga järjepidevust (nt Kalanduse Teabekeskus);
7. Teadusinfo vähene kättesaadavus sektorile;
8. Puudub veterinaarteenuste osutamine vesiviljeluses;
9. Koolitusasutuste ebapiisav koostöö kalandusspetsialistide koolitamisel (täiend ja põhiõpe).

Ettepanekud: täpsustati nõrkuses ära toodud sõnastusi ning lisati EMI esindaja Toomas Saat ettepanekul 9. punkt.

Võimalused:

1. Ettevõtete huvi panustada TA tegevustesse, sh tootearendusliku ja tehnoloogilise võimekuse parendamise;
 2. Tootearendusliku ja tehnoloogilise võimekuse suurendamine, sh alternatiivenergia ja energiasäästlike tehnoloogiate kasutuselevõtt sektoris. (tootearendus, kala väärindamine (sh Taani, Rootsi väheväärtuslik kala), tootmisjäätmete (sh imporditud jäätmete) töötlemine ning alternatiivenergia ja energiasäästlike tehnoloogiate kasutusele võtmine; innovaatiline kalatöötlemine, sh tehnoloogiad tootmises, alternatiivse energia kasutamine; tootearendus).;
 3. Teadus- arendusasutuste võimekuse suurendamine pakkumaks ettevõtetele vajalikke lahendusi ja teenuseid (vesiviljeluse rakendusteaduse arendamine, millest oleks praktilist kasu kalakasvatajatele, veterinaarteenistusega seonduv kalakasvatajatele)
 - Vesiviljeluses veterinaarteenistuste väljaõpe (2 spetsialisti)
 4. Sektori suurem kaasatus varude haldamise korraldamises (teadusseire ja rakendusuringute teostamisel teadlastega koostöö suurendamine sh kalavarude täiendav hindamine);
 5. Koostöö tõhustamine teadusasutuste ja ettevõtete vahel sh rahvusvahelistes koostöövõrkudes osalemises, et rahuldada siinsete ettevõtete kasvuvajadusi sh kvalifitseeritud tööjõu saamiseks/kaasaegse hariduse tagamiseks ning jätkusuutlikkuse tagamine;
 6. Teadlikkuse tõstmine ja elukestev õpe (teadlikkuse tõstmine, koolituste suurendamine sh noorte ja hõimlaste kaasamine koolitustegevustesse, majandus- ja ettevõtlusalased koolitused jms);
 7. Teadmispõhisema poliitika kujundamine (ökosüsteemipõhine) tõhustades koostööd teadusseire ja rakendusuringute vallas (Scar-fish; andmed - kalanduse sotsiaal-majanduslikud andmed, merealade planeerimine, merepõhja kaardistamine, kalanduse infosüsteem jt).;
 8. „Sinise kasvu“ (Blue Growth) rakendamine arvestades ökosüsteemipõhise lähenemisega ja välja selgitades Eesti sinise kasvu võimalusi rannikuturismis, vesiviljeluses, sinises biotehnoloogias (Blue biotechnology), mere mineraalressurssides ja sinises energias (Blue energy) (Näiteks vetikate kasvatamine biodiisli tootmiseks, kala sööda komponentide valmistamine loomsetest jätmetest, sulgedest jms, vesiviljeluses tekkivate jäätmete ärakasutamine ehk ‘aquaponics’, jne);
 9. Ministeeriumite vahelise koostöö tõhustamine TA ja Innovatsioonipoliitika elluviimisel eesmärgiga toetada teadus-arendusvõimalusi kalanduse sektoris.
- Ettepanekud: täpsustati sõnastusi ning arutleti hetkeolukorra üle.

Ohud:

1. Teaduse liiga suur sõltuvus projektipõhisest rahastamisest ei taga piisavat jätkusuutlikkust teadustegevuses (nt kalavarude uuringud) – püsivate tegevuste korral;
2. Puuduvad teatud spetsiifilistes valdkondades spetsialistid/teatud spetsiifilistes valdkondades puudub ülikoolide õppejõudude/teadlaste järelkasv, mis ei võimalda anda tänapäevast tasemeharidust/täiendõpet (püügivahendid ja - tehnoloogiad, kalahaigused) ja arendada nendes valdkondades rakendusteadust;

3. TA&I poliitikates ei pöörata tähelepanu lisandväärtuse suurendamisele ja rakendusteaduse arendamisele nn „traditsiooniliste“ sektorite arenguks;
4. Loodud TA infrastruktuuri ei võimaldata kasutada efektiivselt ja jätkusuutlikult sh neid ei avata ettevõtetele. See võib kaasa tuua üleinvesteeringu TA infrastruktuuri.

Ettepanekud: täpsustati sõnastusi, täiendusi ei tehtud.

(allkirjastatud digitaalselt)

Ain Soome

Koosoleku juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)

Reili Kivilo

Protokollija